
Obsah

Předmluva - - - - -	5
Úvod - - - - -	7
1/ Z českých luhů a hájů (1945–1967) - - - - -	11
2/ V zemi javorového listu: Kanada (1967–1999) - - - - -	30
3/ Severní a Střední Amerika a jejich rudy - - - - -	42
4/ Jižní Amerika - - - - -	110
5/ Projekt Data Metallogenica a jak jsem skončil v Austrálii - - - - -	142
6/ Západní Pacifik, Filipíny, Japonsko, Indonésie - - - - -	196
7/ Jižní a jihovýchodní Asie: Srí Lanka, Indie, Thajsko, Malajsie, Vietnam, Laos, Čína, Korea - - - - -	227
8/ Severní Afrika, Západní a Střední Asie, Kavkaz - - - - -	253
9/ Afrika jižně od Sahary - - - - -	288
10/ Evropa – to nejlepší nakonec - - - - -	317
11/ Zpátky v Praze stovězaté po 25 letech - - - - -	372
Poděkování - - - - -	376

Předmluva

Kniha prof. Petra Lázničky „Za rudami z Čech až na konec světa“ je dílem jednoho ze známých světových odborníků v oboru rudních ložisek. Svoje odborné renomé získal i díky rozsáhlým možnostem, které mu umožnila jeho emigrace z tehdejšího Československa po roce 1967. Sám uvádí, že navštívil více než sto zemí světa s více než 3 500 rudními ložisky. Je autorem sedmi odborných knih v daném oboru v angličtině, z nichž nejznámější patrně jsou jeho *Giant metallic Deposits* (Springer Verlag) a *Empirical Metallogeny* (Elsevier). Kromě toho je autorem velkého počtu významných odborných publikací menšího rozsahu.

K autorovi předloženého díla mám osobní vztah, protože jsem s ním od roku 1953 až do roku 1957 (tj. do maturity) studoval Průmyslovou školu geologickou v Praze. Zúčastnil jsem se exkurzí v Čechách a na Moravě, které de facto on sám organizoval a vedl, neboť již v té době svými mimořádnými znalostmi v oboru rudních ložisek paradoxně převyšoval nejen nás, ale i vyučující středoškolské profesory. Jsem též dobře osobně obeznámen s jeho velkým zájmem o rudní ložiska, zpočátku v naší republice (tehdejším Československu), posléze ve světě v období emigrace v Kanadě ve Winnipegu, a nakonec v Austrálii, kde žije v Adelaide dosud. I v době jeho pobytu na obou vzdálených kontinentech jsem s ním udržoval občasné kontakty.

Jeho enormní úsilí o poznání a charakteristiky rudních ložisek je naprosto mimořádné. Pokud mohu volně citovat názory zesnulého prof. Pouby z PŘF UK, těžko lze nalézt na světě badatele, který by byl kdy ponořen do poznání rudní problematiky tak hluboko a široce. Stal se vpravdě světově uznávanou autoritou v tomto oboru geologie, známý bohužel patrně více v cizině než nyní u nás. Lze tu vidět i možnou analogii s Františkem Pošepným a jeho světově známým dílem „*The Genesis of Ore-deposits*“ vydaným v roce 1893.

Profesor Láznička si velmi cení toho, že vydavatelství České geologické služby schválilo jeho záměr publikovat zde v češtině dílo, které má do značné míry autobiografický charakter. Ve svém rukopisu zmiňuje vydání rozšířené anglické verze této knihy pod názvem „*Metals are where you find them. Geologist's travels through six continents – A technical memoir*“.

Jedná se o vzpomínky člověka, který zasvětil svůj život poznávání ložisek nerostných surovin a musel pro svoje cíle velmi mnoho vykonat i obětovat. Autor výstižně charakterizuje pocity a atmosféru doby, včetně politické situace v naší republice i různých dalších zemích. Jeho vzpomínky, hodnocení a pohledy na mnoho událostí v životě jsou vesměs trefné, místy ironizující či vtipné, často dokumentují zážitky z cest po celém světě. Prokládány jsou odborně poměrně náročnými popisy rudních ložisek světa, které pochopí

asi jen ta část čtenářů, která má geologické vzdělání. Autor si toho je plně vědom a sám na to upozorňuje slovy „Jelikož je tato kniha populární memoár a nikoliv učebnice, pouze ta rudní ložiska, která jsem osobně navštívil, na jejichž vznik a jiné charakteristiky mám vlastní názor, jsou tu zmíněna.“ I tak se domnívám, že představují dostatečný výběr toho nejdůležitějšího. Bohužel souhrnné publikace o rudních ložiskách světa v češtině jsou vzácné – jednou z nich je kniha „Nerostné suroviny světa“ redigovaná Mirko Vaněčkem (Academia, 1997), která je dnes již rozebraná.

Dílo mi svým charakterem trochu připomnělo již v roce 1965 vydanou knížku prof. Jana Kutiny (též českého emigranta a našeho společného vysokoškolského pedagoga) „Za nerosty dvěma světadíly“, i když ji vzhledem k jejímu malému rozsahu nelze srovnávat s předkládanou Lázničkovou prací. Je tu však jistá podobnost ve struktuře obou knih. Stejně jako Kutina i Láznička napsal své vzpomínky velmi čtivým a zábavným způsobem, který nepochybně dokáže zaujmout čtenáře. Zároveň oba autoři zařazují do textu již výše zmíněné náročnější odborné pasáže.

Autor v knize věnuje dost prostoru svému mimořádně cennému a vpravdě průkopnickému dílu, své „lithotéce“ a též „makrotéce“. Popisuje celý vývoj svého nápadu, který v principu znamenal shromáždění hmotné dokumentace z mnoha autorem navštívených ložisek světa. Litotéka rychle získala přátele a sponzory mezi ložiskovými geology. Autor pak vyvinul vše jako standardní systém organizace vzorků na tabuli pro snadnou srovnatelnost kolekcí z různých lokalit světa.

Vítaným doplňkem díla jsou veselé kresby Miloše Motyše (též našeho spolužáka, emigranta, nyní žijícího v Norsku), které autor předkládá pro zpestření.

I v souladu s dosavadními názory členů Ediční rady ČGS zde mohu uvést, že předložené dílo prof. Petra Lázničky je naprosto výjimečné. Tato publikace je nejen cenným dokumentem o jeho životě a díle, ale i výrazem úcty, kterou si tento světově známý geolog za své zásluhy o vědecké poznání v oboru geologie rudních ložisek bezpochyby zaslouží i v České republice

Karel Pošmourný